

HÄMEENKYRÖN KUNTA  
Elinympäristölautakunnan  
lupajaosto

MAA-AINESLUPA  
Dnro HMK 2021-90  
Kokouspäivä: 13.9.2022 § 37  
Julkaisupäivä: 16.9.2022

## ASIA

Päätös maa-ainelain (MAL 555/1981) 4 §:n mukaisesta maa-ainesten ottolupahakemuksesta. Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Hämeenkyrön kunnassa Ylöjärven rajalla Pinsiönkangas-Ketunkivenkangas -harjualueen itäosassa Ylöjärvenharjulla määräalalla kiinteistöstä Soraharju 108-426-3-154. Ottamisalue on aiemmin ollut maa-aineskäytössä Tampereen kaupungilla luvan päättymiseen 2004 saakka, minkä jälkeen alue on ollut maisemoimatta. Kiinteistön omistaa Tampereen kaupunki, jolla on sopimus 3,5 ha määräalan myynnistä Peab Industri Oy:lle, kun määräalan osalta maa-aineslupa on ratkaistu. Valtakirjalla Tampereen kaupunki on myöntänyt Peab Industri Oy:lle hakea maa-aineslupaa.

Peab Industri Oy hakee maa-aineslupaa soran ja hiekan ottamiseen suunnitelman mukaiselle noin 2 ha alueelle. Maa-aineslupaa haetaan 10:ksi vuodeksi. Ottamissyvyys on 0- 10 m ja haettu ottomäärä on 110 000 m<sup>3</sup>. Vuosittain haettu ottomäärä on arvioitu olevan 20 000- 60 000 m<sup>3</sup>/v.

Alin ottotaso on suunniteltu +150.00 korkeusjärjestelmässä N2000.

Ottamissuunnitelmaa on pyydetty täydentämään 26.7.2022 lausuntojen perusteella. Täydennetty ottamissuunnitelma on saapunut 29.7.2022.

Hakija on jättänyt samassa yhteydessä aloituslupahakemuksen, jonka mukaan toiminta aloitetaan välittömästi lupapäätöksen perusteella ennen lainvoimaisuusajan päättymistä.

## Luvan hakija

Peab Industri Oy, Yhteyshenkilö Kristiina Hänninen, Karvaamokuja 2 a, 00380 Helsinki, Y-tunnus 2977551-2

Tampereen kaupungilla on lainhuuto 12.4.1962/174 kiinteistöön Soraharju 108-426-3-154.

## Hakemusalueen sijainti

Hakemuksen mukainen maa-ainesalue sijaitsee määräalalla kiinteistöstä Soraharju 108-426-3-154 Valtatie 3:n eteläpuolella. Kohteen osoite on Tampereentie 1931, 39150 Pinsiö.

Kohteen likimääräiset koordinaatit:

ETRS-TM35FIN 6832262, 312430

## Toiminta

Tampereen kaupunki on toiminut alueella jättäen ottotoiminnan kesken ja maisemoinnin tekemättä. Alueella on ollut 19.4. 1999 myönnetty maa-ainesottolupa, joka on päättynyt vuonna 2004. Myönnetty ottomäärä noin 2,0 ha alueelta oli n. 410 000 k-m<sup>3</sup>.

Nyt haetaan lupaa jäljellä olevan hiekan ja soran ottamiseen sekä maisemoinnin loppuun saattamiseen. Maisemoinnin tarkoituksena on muotoilla alue harjumaisharjumaan soveltuvaksi, palauttaa kasvillisuus, vähentää avointa aluetta pohjavesialueella sekä mahdollistaa paahderinteet ja kaavan mukainen virkistyskäyttö.

Ottamissuunnitelman mukaan alueen hyödynnettävissä olevat maa-ainesvarat ovat yhteensä noin 110 000 m<sup>3</sup>. Suunnitelman liitteellä Leikkaukset 10.12.2020 ottotasot ovat +150- 152.5-153.00 vaihdellen alueen eri osissa.

Ottamisalueen pinta-ala on noin 2,0 ha. Lupahakemus on pääosin yhtenevä 19.4.1999 myönnetyn luvan kanssa. Edellisen luvan mukainen ottamistoiminta on ulottunut tasolle +154.00 ja +164.00 m (N2000).

#### Luvan hakemisen peruste

Maa-aineslain 4 §:n mukaan maa-ainesten (kiven, soran, hiekan, saven ja mullan) ottamiseen tarvitaan viranomaisen lupa.

#### Lupaviranomaisen toimivalta

Maa-aineslain 7 §:n perusteella maa-ainesottoluvan ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristösuojeluasetuksen (YSA 713/2014) 2 §:n kohdan 6 perusteella ympäristölupaviranomainen on kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Hämeenkyrön kunnassa maa-ainesluvat myöntää elinympäristölautakunnan lupajaosto.

#### Hakemuksen vireilletulo ja täydentäminen

Lupahakemus maa-ainesten ottamiseen on tullut vireille 28.12.2020. Hakemusta on täydennetty 29.7.2022.

#### Kaavoitustilanne

Kaavojen suunnittelu-, rakentamis- ja suojelumääräykset on huomioitava toteutuksessa.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 maa-ainesottoaluetta koskevat merkinnät:

##### Virkistysalue (V)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät taajamiin liittyvät virkistysalueet ja/tai taajamien ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeitä alueet. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia tai lomarakennuspaikkoja. Kohdemerkinnällä osoitetaan sellaisia seudullisesti merkittäviä virkistysalueita, joiden osoittamiseen ei maakuntakaavan

mittakaavan vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää aluevarausmerkintää.

Ulkoilureitti, Pirkan Ura kulkee ottoalueen eteläpuolella 350 m etäisyydellä.

##### Suunnittelumääräys:

Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttö-edellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittävien ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kasvutaajamien kehittämisvyöhykeen maaseutu- sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ovat yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden ja maaseudun elinkeinojen kehittämistä ja rakentamista.

Kehittämissuositus:

Yhdyskuntarakenteen laajentumisalueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ensisijaisesti ohjattava taajamiin ja kyliin. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee huomioida infrajärjestelyt, palvelusaatavuus, virkistysalueet sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristö arvot.

Matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät matkailuelinkeinojen, kulttuuri-, luonto- ja maisemamatkailun sekä ulkoilun ja virkistyskäytön kehittämisalueet.

Kehittämissuositus:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää matkailuelinkeinojen ja yleisen virkistykseen palvelujen sijoittumista alueelle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää palveluiden saavutettavuuteen sekä uusien toimintojen yhteensovittamiseen alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Alueella tulee edistää virkistysreittien toteuttamista ja ylläpitoa.

Arvokas geologinen muodostuma, harjuaalue (ge1). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat harjuaalueet (ge1), valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet (ge2) sekä valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat ja tuuli- ja rantakerrostumat (ge3). Merkinnällä osoitetut geologiset muodostumat sisältävät merkittäviä, maa-aineslain tarkoittamia geologisia, maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloustäyttöä.

Suunnittelumääräys:

Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että geologisten muodostumien sisältämien arvojen säilyminen turvataan. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve.

Suojelumääräys:

Alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Alueella saa kuitenkin ottaa kiviaineksia maisemavaurioiden korjaamiseksi.

Myös POSKI- hankkeen selvityksessä Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Pinsiönkankaan alue on inventoitu biologisesti, geologisesti ja maisemallisesti merkittäväksi ja luokiteltu näin ollen maakunnallisesti arvokkaaksi harjuaalueeksi.

Maa-ainesalue on osa tärkeää vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta (luokitus 1E). Ylöjärvenharjun (0498051) pohjavesialueen pinta- tai maaekosysteemi on riippuvainen alueen pohjavedestä.

Suunnittelumääräys:

Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon

vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

Teknisen huollon kehittämisen kohdealue (tk)- merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavesialueet sekä tekopohjaveden muodostumismahdollisuuksien selvitysvelvollisuus. Erityismääräyksellä (em16) suojellaan Pinsiön-Matalusjoen Natura-aluetta vaikutuksilta.

Suunnittelumääräys: Alueiden käyttöönotto suunnitellaan yksityiskohtaisesti esimerkiksi kunnan kaavoituksella. Tuleva maankäyttö yhteensovitetaan vedenhankinnan kanssa.

Ketunkivenkangas ja Pinsiönkangas harjualueena on matkailun ja virkistysalueen kehittämisen kohdealue (mv). Harjualetta on Tampereen seudun virkistysaluetta.

Yleiskaavoitus:

Ympäristöministeriön 11.7.1985 vahvistamassa oikeusvaikutteisessa Pinsiönkankaan osayleiskaavassa alue on merkitty maankamaraan aineiston ottoalueeksi tarkoitettuna alueen osaksi (EO).

Suunnittelumääräys:

Alue on tarkoitettu soranottoon, jonka päätyttyä alue on kuopan pohjaa, reunoja ja luiskia muotoilemalla kunnostettava maa- ja metsätalousalueeksi. Rakentamismääräys: Ennen soranottoa on rakentaminen alueella kielletty. Soranoton päätyttyä alueella on sallittua vain maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ja vähäinen yleiseen virkistystoimintaan liittyvä rakentaminen.

Alue on osaksi Pinsiönkankaan osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU-1).

Suunnittelumääräys:

Alue varataan ulkoilun ja ympäristöhoidon huomioon ottavaa maa- ja metsätaloutta varten. Alue on maisemallisesti arvokas.

Hämeenkyrön kunnanvaltuuston 2.11.2015 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa strategisessa yleiskaavassa harjualetta on merkitty luontomatkailun kehittämisvyöhykkeeksi. Alueella kehitetään luontomatkailupalveluita ja luontomatkailun toimintaedellytyksiä huomioiden alueiden luonnonympäristö, kuten esimerkiksi Natura 2000- alueet, maisema, elinkeinot ja kulttuurikohteet sekä pohjaveden suojelu.

Strategisessa yleiskaavassa alue on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi harjumaisemaksi sekä pohjavesialueeksi. Lisäksi lähimaastossa on virkistysreitit. Pinsiönkankaan harjualetta on Strata- taidekaava, jolla vanhoja maa-ainesalueita on maisemoitu maisemataideteoksilla. Tarkemmassa suunnittelussa on edistettävä maisema-alueen arvojen säilymistä sekä tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojeluun.

Ylöjärven kaupungin puolella oikeusvaikutteisessa Harjualetta osayleiskaavan laajennuksessa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltainen alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja. Alue on maisemallisesti arvokas, jolle saa

rakentaa vähäisiä yleiseen virkistys- tai vedenottotoiminta-rakennuksia. Maatilojen talousrakennusten peruskorjaus ja laajentaminen on sallittua. Kaavassa on osoitettu hiihtolatureitti.

Lisäksi Ylöjärven puoleisen osayleiskaavan laajennuksessa alue on osittain merkitty maa-ainesten ottoalueeksi varatuksi alueen osaksi. Alue on tarkoitettu soranottoon, jonka päätyttyä alue on kuopan pohjaa, reunoja ja luiskia muotoilemalla sekä istuttamalla kunnostettava virkistyskäyttöön soveltuvaksi maa- ja metsätalousalueeksi. Alueelle saa rakentaa vain vähäisiä yleiseen virkistys- tai vedenottotoimintaan liittyviä rakennuksia.

#### Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)

Luvanhaltijan on seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen kehittymistä ja pyrittävä ottamaan ne käyttöön toiminnassaan. (YSL 52 §)

#### Maaperän ja pohjaveden suojelu

Hakemuksen mukainen alin ottamistaso on +150.00, joten pohjaveden ylin pinnan taso saisi olla korkeintaan +144.00. Pohjaveden pinnan korkeus tarkistetaan uudesta putkesta, joka tulee olla mukana tarkkailuohjelmassa. Ottamisalueella ei saa varastoida poltto- ja voiteluaineita, sillä ne tuodaan tarvittaessa mukana. Alueella ei varastoida myöskään jäteöljyä.

Pohjaveden pinnan tasoa täytyy seurata säännöllisesti neljä kertaa vuodessa (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa). Pohjavesiputki tulee soveltua pohjaveden tarkkailuun. Uuden havaintoputken putkikortti ja sijaintitiedot lähetetään Pirkanmaan ELY-keskukseen.

Pohjaveden laadun ja ottamistoiminnan vaikutusten selvittämiseksi tulee uudesta pohjavesiputkesta vuosittain otettavasta näytteestä tehdä suppea analyysi: sameus, väri, pH, sähkönjohtavuus, sulfaatti, nitraatti, kloridi, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhiilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määritysraja 50 µg/l, (summa sekä fraktiot C10-C21/C21-C40 erikseen)/Öljyn hiilivetyindeksi). Laajaan analyysiin sisällytetään seuraavien lisäksi haju, maku, happi, permanganaattiluku/TOC, rauta, mangaani, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, VOC sekä koliformiset ja E. coli bakteerit. Laaja analyysi otetaan säännöllisesti kolmen vuoden välein ja mahdollisen uusintanäytteen vuoksi, jos suppeassa analyysissä havaitaan poikkeamia. Jos vuosittaisessa analyysissä havaitaan poikkeavaa, ryhdytään toimenpiteisiin viranomaisten kanssa. Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkistaa näytetulosten perusteella. Vedenlaatanäytteet tulee olla asiantuntevan näytteenottajan ottamia ja näytteenottolaboratorion on vastattava laatukriteerejä (sertifioitu/akkreditoitu). Laadun tarkkailusta saa lisätietoja julkaisusta Maa-ainesten ottaminen: opas kestävään käyttöön (2020) s. 124. Vuosittaiset tulokset täytyy lähettää ympäristösuojeluviranomaiselle ja Pirkanmaan ELY-keskukselle ([kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi)).

#### Ottamistoiminta

Ottamisalueen toiminnot tulee järjestää siten, ettei niistä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Mahdolliset päästöt tulee ilmoittaa välittömästi valvontaviranomaiselle. Jätteitä ja ylijäämämassoja ei saa sijoittaa ottamisalueelle.

Tukitoiminta-alueen koneiden säilytys ja polttoainesäiliön tankkaus- ja säilytysalueet on sijoitettava pääsääntöisesti kaivualueen ulkopuolelle. Mikäli alue joudutaan poikkeustilanteessa sijoittamaan kaivualueelle, tulee sade- ja sulamisvedet suojatulta alueelta johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle tai öljyn- ja hiekanerotuksesta umpisäiliöön pois vietäväksi. Koneiden tankkausta varten varastoitavan polttoaineiden säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai vastaavia. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot laponestolla ja lukittavalla polttoainepistoolilla.

Öljyvahinkoihin varaudutaan tukitoiminta-alueella, johon asennetaan HDPE -suojakalvo korotetulla reunalla säilytys- ja tankkausalueen alle. Pohjavesialueella tarvitaan lisäksi myös sadevesikatos tai -umpisäiliö. Jos ottamisalueella tankataan ajettavia työkoneita, täytyy tukitoiminta-alueen suunnitelmat (Tukitoiminta-alueen sijainti ja perustamistapa) hyväksyttää etukäteen lupaviranomaisella.

Lupamääräyksillä, pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden tarkkailulla, sekä luvan mukaisilla toimintatavoilla soranotto toiminta saadaan totutettua siten, ettei pohjaveden ja maaperän pilaantumisen riski kasva.

### Melu ja pöly

Kohteessa maa-aineksen seulonta tapahtuu rintauksen suojassa ja etäisyys lähimpään asutukseen on 180 m. Luonnonsuojelualueelle etäisyys on 185 m, minkä vuoksi pölynsidontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Yleisesti seulonnan aiheuttamaa melua ja pölyn leviämistä vähennetään BAT-menettelyllä:

- Meluntorjunta varastokasojen sijoittelulla, koneiden tärisevien osien kumivaimentimilla ja meluavien komponenttien koteloinnilla
- Materiaalin käsittelyssä kauhan pudotuskorkeudet pidetään matalina
- Jalostusprosessin pölynsidonta vesikastelulla
- Maavallit sijoitellaan kohtiin, joissa ne toimivat melun- ja pölyn leviämisen esteenä ympäristöön. Yleisesti, mikäli toiminnan etäisyys melulle ja pölylle alttiisiin kohteisiin on yli 500 metriä, maasto-olosuhteet ovat erityisen suojaavat ja toimija voi luotettavalla, ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, etteivät ilmanlaatu ja melutason ohjearvot ylity, ei melua ja pienhiukkasia tarvitse yleensä tarkkailla erikseen.

Päivittäisestä tarkkailusta on vastuussa toiminnanharjoittaja ja hän on velvollinen parantamaan melun- ja pölynsuojausta tarpeen mukaan. Valvontavirnaomainen voi tehdä myös kontrollitarkastuksia, ja tarvittaessa edellyttää parantamaan suojausta tai tekemään tarkkailumittauksia, joilla todennetaan toiminnan vaikutuksia. Melu ja pöly eivät nähtävästi aiheuta merkittäviä ympäristövaikutuksia, sillä yksilöidyillä pölynleviämisen torjunta lupamääräyksillä vaikutukset vähenevät. Seulonnasta aiheutuvat melu- ja pölyvaikutukset ovat paljon pienempiä kuin kalliokiviaineksen louhinnassa ja murskauksessa. Soranottoalueen pohjoispuolen puusto suojaa pölyn leviämiseltä tähän suuntaan.

### Jätteet ja niiden hyödyntäminen

Ottamisalueella oleva ja syntyvä jäte kuljetetaan pois. Pintamateriaali ja epäkurantit ainekset käytetään pohjan ja luiskien peittämiseen jälkihoitotoimenpiteinä.

## Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Toimintaa tarkkaillaan säännöllisesti ja ottotoiminnasta tulee pitää käyttöpäiväkirjaa. Päiväkirjaan merkitään tuotantomäärät ja -ajat sekä mahdolliset häiriötilanteet. Pohjaveden pinnan tasoa seurataan neljä kertaa vuodessa (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa).

## Poikkeukselliset tilanteet ja niihin varautuminen

Turvallisuussuunnitelmassa edellytetään ottamaan huomioon turvallisuusvarusteet ja -laitteet sekä henkilöstön turvallisuusperehdytys. Ottamisalueen läheisyydessä liikkuvien ulkoilijoiden ja eläinten turvallisuuden varmistamiseksi ottamisalueen korkeat rinteet ympäröidään huomiovärisellä lippusiimalla ja varustetaan varoituskyltein tarpeeksi tiheästi.

## Jälkihoito

Jälkihoitotoiminta tulee tehdä hakijan suunnitelman ja maa-aineluvan mukaisesti seuraavasti:

Varastokasojen poistaminen alueelta, siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin (humus) levitys, kasvillisuuden palauttaminen ja alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Luiskat pitää muotoilla turvallisuuden ja maisemanhoidon vuoksi kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi.

Lupa-ajan päättyessä ottamisalueella ei saa olla maa-aineskasoja, sillä ne estävät jälkihoidon tekemisen. Toiminnan loputtua tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat möyhitään pehmeäksi, tiivis maaperä läpäisee huonosti vettä ja vähentää näin ollen muodostuvan pohjaveden määrää. Jälkihoitoa tehdään ottamistoiminnan aikana, jotta kasvillisuuden maannoskerros syntyy mahdollisimman nopeasti pohjaveden laadun suojaamiseksi.

Ottamisalueen kasvillisuuden kasvualusta tehdään seuraavilla jälkihoitotoimenpiteillä: Pohjan tasolle ja luiskiin levitetään noin 20 cm kerros karkeaa tai keskikarkeaa hiekkaa ja päälle levitetään 5 cm humuskerros, jotka sekoitetaan hiekan pintaosaan. Tähän tarkoitukseen soveltuvat alueen pintamaa tai muualta tuotu tutkittu humusmaa. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pintaosaan.

Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä se vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi.

Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Valtapuuksi sopii mänty. Lisäksi istutetaan rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Männyntaimien määrä on 2 500 kpl/ha ja muita yhteensä 500 kpl/ha.

Jälkihoidon lopputuloksena tulee olla hyvin ympäristöön sopeutuva alue.

## Luonnonolot

Ottoalueelle on tehty hakijan luontoselvitys. ELY-keskuksen paikkatietoaineistossa alueelle ei ole merkitty luontokohteita, joten ottoalueella ei ole huomioitavia luontoarvoja. Lähimmät erityiset luontokohteet ovat luonnonsuojelulain mukainen Pinsiönkankaan

luonnonsuojelualue (YSA042001) 1,8 km kaakkoon ja Julkujärven luonnonsuojelualue (YSA245264) 3,2 km ottamisalueen kaakkoispuolella. Ottamisalueella ovat myös maakunnallisesti arvokas maisema-alue, maakunnallisesti arvokas Pinsiönkangas-Ketunkivenkangas- harjualue sekä Ylöjärvenharju- harjualue (0498051).

Pikku-Ahveniston luonnonsuojelualue (YSA043522) sijaitsee 3,3 km etäisyydellä kaakkoon. Kaitajärvenvuorten metsän luonnonsuojelualue (YSA241849) noin 3 km hankealueen länsipuolella. Natura- ja suojelualueiden etäisyydet maa-ainesalueelle ovat seuraavat: Pinsiön-Matulusjoki (FI0356004) 1,1 km lounaaseen, Kaakkurijärvet (FI0333004) 4,5 km etelään ja Perkonmäki (FI0356001) sijaitsevat 4,7 km koilliseen. Lähin käytössä oleva lomarakennus on 130 metriä koilliseen ja pysyvä asutus 180 metrin etäisyydellä ottamisalueen pohjoispuolella.

Harjualue on harjuselänteiden, suppien ja kumpujen muodostama kokonaisuus. Kasvillisuus on mustikka- ja puolukka-tyypin mäntyvaltaista sekametsää. Pinsiönkankaan alueella esiintyy myös palosirkkaa, joka on suojeltava hyönteislaji. Harjumasmaloa esiintyy Ketunkivenkankaalla patamonttujen länsipuolella ja sitä on tavattu myös vanhojen maa-ainesottoalueiden rinteissä. Alueella on tavattu metsänätkelmää, joka on harvinainen kasvilaji näin pohjoisessa. Lisäksi on tavattu mäkilehtolustetta ja nuokkukohokkia.

## Pohjavesiolot

Hankealue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle Pinsiönkangas Ketunkivenkangas-harjualueelle. Pinsiönkangas-Ketunkivenkangas sijaitsee Miharin (I luokka), Ketunkivenkankaan (II luokka) ja Ylöjärven harjun (IE luokka) pohjavesialueilla. Hankealue sijoittuu Ylöjärvenharjun vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (luokka 1E, nro 0498051).

Pinsiönkankaan harjurajauksen ulkopuolella lounaassa on Pinsiön lähde (FI0356004) ja muita lähteitä, joista pohjavesi purkautaa Pinsiön-Matulusjokeen (FI0356004). Natura-alueena joki koostuu harjun pohjavesistä ja näin ollen pohjavedet ovat elinehto tälle luontotyyppille.

Peab Industri Oy:n maa-ainesalue on vedenottoon käytettävällä Ylöjärvenharjulla, noin 1,3 km etäisyydellä Pinsiön pohjavedenottamolta sekä lähimmältä pohjavesikaivolta 1,1 km. Ottamisalueen etäisyys lähisuojava-ohykeelle on 200 m. Hämeenkyrön pohjavesialueiden suojelu- ja kunnostussuunnitelman (2015) mukaan raakavesikaivon ohjeellinen lähisuojava-ohyke on noin 900 m. Pinsiön lähde on noin 1 km etelään. Tampereen Vesi Oy:n Pinsiön pohjavedenottamon vedenkäyttö on vuorokaudessa 8 000 m<sup>3</sup>. Alueen vesiosuuskunnat ottavat veden Tampereen Vesi Oy:n Pinsiön vedenottamolta.

Ylöjärven pohjavesialueen suojelusuunnitelman (2004) päivityksen mukaan Ylöjärvenharjulla pohjaveden päävirtaussuunta on harjunsuuntaisesti. Ylöjärvellä Saurion vedenottamoalueella pohjaveden pinnan taso on +115.00, Ahveniston vedenottamon alueella tasoilla +128- +130, Julkujärven vedenottamon alueella +143- +144 ja Hämeenkyrön Pinsiön ottamon alueella +130- +135. Pinsiössä pohjavesi virtaa todennäköisesti pohjois- eteläsuunnassa, sekä koillisesta Mäyräjärveltä, Lepojärveltä ja Pihlajaniemenjärveltä, joiden taso on +155.

Ylöjärvenharjun pohjavesialueen geologisessa rakenneselvityksessä (2018) hankealueella pohjavesikäyrät ovat tasoilla +145- +148. Havaintoputkessa GTK 3-17 vedenpinta on ollut vuonna 2017 tasolla +134.61 ja putkessa Ty2 +147.6. Ylöjärven puolella toiminnassa olevia maa-ainesalueita on viereisellä kiinteistöllä ja Työläjärvenkankaalla noin 0-4 km itään.

#### LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta on ollut kuulutus Hämeenkyrön kunnan nettisivuilla <http://www.hameenkyro.fi/>. Kuulutusaika on ollut 9.9. - 11.10.2021. Lisäksi asiakirjat on ollut nähtävänä Hämeenkyrön kunnan asiointipisteessä Härkikuja 7, 39100 Hämeenkyrö.

Valmistelija on pyytänyt naapurien ja muiden asianosaisten kirjalliset muistutukset ja mielipiteet 31.8.2022 klo 15.30 mennessä. Määräaika on ollut 15.8.-31.8.2022.

Seuraavien tilojen omistajia on kuultu;

108-426-3-217 Lohjala

980-414-4-89 Soraharju 2

980-428-8-48 Soraharju

Hakemuksen vuoksi ei jätetty yhtään muistutusta eikä mielipidettä.

#### Lausunnot

Lupaa varten on pyydetty ja toimitettu seuraavat lausunnot:

Pirkanmaan ELY-keskus, 25.8.2021

Tampereen Vesi 9.12.2021

Ylöjärven kaupunki 8.7.2021

Pirkanmaan Liitto 24.8.2021

Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitos 11.11.2021

Hämeenkyrön kunta, ympäristösuojelusihterin lausunto 22.8.2022

Hakija on antanut vastineet lausuntoihin 22.2.2022.

Pirkanmaan ELY:n ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen lausunnossa (PIRELY/11940/2021) todetaan seuraavasti:

#### Hakemus

Peab Industri Oy hakee lupaa 110 000 m<sup>3</sup> soran ja hiekan ottamiselle 10 vuodeksi. Ottamisalueen pinta-ala on noin 2 ha. Maa-ainesten ottamissyvyys vaihtelee 0-10 m välillä.

Haettavalla toiminnalla on tarkoitus jatkaa maa-ainesten ottamista alueella, jossa viimeisin maa-aineslupa on päättynyt vuonna 2004. Ottaminen on jäänyt kesken eikä aluetta ole maisemoitu. Hakemuksen mukainen ottamisalue rajautuu Ylöjärven puolella olevaan, luvitettuun maa-ainesten ottamisalueeseen, missä Tampereen kaupungilta hakijalle 19.8.2020 siirretty maa-aineslupa päättyy vuoden 2024 lopussa.

Pohjaveden päälle jätetään 6 m suojakerros alimmasta ottamistasosta. Nykyisellään maanpinta on noin tasoilla +164 ja +154. Lisäksi etelälaidalla ottamisaluetta on kasoja.

Kiviaineksen kaivamista alueella on arkisin maanantaista perjantaihin 7-22 noin 4-10 kuukautta vuodesta. Kuormaamista ja kuljettamista tehdään arkisin 6-22 välillä.

Ottamisen jälkeen siihen liittyvät materiaalit, merkinnät, ym. poistetaan alueelta. Siistimisen jälkeen aluemuotoillaan. Rinteet loivennetaan kaltevuuteen 1:3. Luiska jatkuu yhtenäisenä Ylöjärven puolen ottamisalueen kanssa. Ottamisalueen pohjoisreunaan on tarkoitus jättää paahderinne. Ottamisalueen loivempi, noin hehtaarin kokoinen alue metsitetään, samoin kuin ne varjoisimmat luiskat, joita ei voida jättää paahderinteiksi. Pintaosaan sekoitetaan pintamaita, jonka jälkeen alueelle istutetaan puun taimia. Maisemoinnin jälkeen ottamisaluetta on mahdollista käyttää maakuntakaavan mukaiseen virkistyskäyttötarkoitukseen.

#### Pohjavesi

Suunnittelu alue sijoittuu Ylöjärvenharjun vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (luokka 1E, nro 0498051).

#### Arvokas harjualue

Suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle Pinsiönkangas-Ketunkivenkangas-harjualueelle.

#### Kaavoitus

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Maakuntakaavassa aluetta koskee seuraavat merkinnät ja määräykset:

Virkistysalue (V). Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät taajamiin liittyvät virkistysalueet ja/tai taajamien ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeät alueet. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia tai lomarakennuspaikkoja. Kohdemerkinnällä osoitetaan sellaisia seudullisesti merkittäviä virkistysalueita, joiden osoittamiseen ei maakuntakaavan mittakaavan vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää aluevarausmerkintää.

*Suunnittelumääräys:* Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavesialueet.

*Suunnittelumääräys:* Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

Teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue. Merkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, joilla tulee varautua seudulliseen vedenhankintaan.

*Suunnittelumääräys:* Maakuntakaavassa on kuvattu kaikki potentiaaliset Pirkanmaalla sijaitsevat tekopohjaveden tuotantoalueet. Alueiden käyttöönoton valmistelusta päätetään erikseen yksityiskohtaisemman suunnittelun, kuten kunnan kaavoituksen yhteydessä. Miharin pohjavesialueella ja Ylöjärvenharjulla tulee varautua tekopohjaveden muodostamismahdollisuuksien selvittämiseen. Alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen vaihtoehtoisia käyttömahdollisuuksia vedenhankintaan.

Kasvutaajamien kehittämisvyöhyke. Merkinnällä osoitetaan vyöhyke, jonka maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ovat maakuntakaavan tavoitevuoden 2040 jälkeisiä potentiaalisia taajama-alueiden, väyläverkoston ja muun yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia ja joihin kohdistuu hajarakentamispainetta. Kasvuvyöhykkeeseen kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Pirkkalan, Pälkäneen, Tampereen, Valkeakosken, Vesilahden ja Ylöjärven ne alueet, joiden saavutettavuus, väestökehitys ja aluerakenne täyttävät kasvuvyöhykkeen kriteerit. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien maaseudun elinkeinojen kehittämistä ja näihin liittyvää rakentamista.

Kehittämissuositus: Alueen maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi. Alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ensisijaisesti ohjattava taajama-alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin, erityisesti joukkoliikenteen mahdollistavaan yhdyskuntarakenteeseen, infrastruktuuriin, palvelujen saavutettavuuteen, toimiviin virkistysalueisiin sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristö arvojen turvaamiseen.

Matkailun ja virkistyskehittämisenkohdealue. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät matkailuelinkeinojen, kulttuuri-, luonto- ja maisemamatkailun sekä ulkoilun ja virkistyskäytön kehittämisalueet.

Kehittämissuositus: Alueenyksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää matkailuelinkeinojen ja yleisen virkistyspalvelujen sijoittumista alueelle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää palveluiden saavutettavuuteen sekä uusien toimintojen yhteensovittamiseen alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristö arvojen kanssa. Alueella tulee edistää virkistysreittien toteuttamista ja ylläpitoa.

Arvokas geologinen muodostuma, harjuaalue (ge1). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat harjuaalueet (ge1), valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet (ge2) sekä valtakunnallisesti arvokkaaksi osoitetut geologiset muodostumat sisältävät merkittäviä, maa-aineslain tarkoittamia geologisia, maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloustäyttöä.

*Suunnittelumääräys:* Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että geologisten muodostumien sisältämien arvojen säilyminen turvataan. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve.

*Suojelumääräys:* Alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Alueella saa kuitenkin ottaa kiviaineksia maisemavaurioiden korjaamiseksi.

## Yleiskaavoitus

Hämeenkyrön puolella alueella on voimassa ympäristöministeriön vuonna 1985 vahvistama oikeusvaikutteinen Pinsiönkankaan osayleiskaava, jossa alue on merkitty maankamaran aineisten ottoalueeksi tarkoitetuksi alueen osaksi (EO).

*Suunnittelumääräys:* Alue on tarkoitettu soranottoon, jonka päätyttyä alue on kuopan pohjaa, reunoja ja luiskia muotoilemalla kunnostettava maa- ja metsätalousalueeksi.

*Rakentamismääräys:* Ennen soranottoa rakentaminen alueella on kielletty. Soranoton päätyttyä alueella on sallittua vain maa- ja metsätalouden harjoittaminen ja vähäinen yleiseen virkistystoimintaan liittyvä rakentaminen.

Alueella on lisäksi voimassa Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040, joka on oikeusvaikutteinen kaavamääräyksissä esitettyjen kehittämistavoitteita koskevien strategisten merkintöjen osalta. Muilta osin kaava ei ohita voimassa olevia yleis- ja asemakaavoja.

Kaavassa alue on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Lisäksi alue on kaavassa merkitty valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi harjumaisemaksi. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on edistettävä maisema-alueen arvojen säilymistä.

Alue rajautuu Ylöjärven kaupungin rajaan. Ylöjärven puolella on voimassa oikeusvaikutteinen Harjuaalueen osayleiskaavan laajennus. Kaavassa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltainen alueeksi (MU-5), jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja. Alue on maisemallisesti arvokas. Alueelle saa rakentaa vain vähäisiä yleiseen virkistys- tai vedenottotoimintaan liittyviä rakennuksia. Alueella on sallittu olemassa olevien maatilojen talousrakennusten peruskorjaus ja laajentaminen.

Lisäksi Ylöjärven puoleisen osayleiskaavan laajennuksessa alue on osittain merkitty maa-ainesten ottoalueeksi varatuksi alueen osaksi. Alue on tarkoitettu soranottoon, jonka päätyttyä alue on kuopan pohjaa, reunoja ja luiskia muotoilemalla sekä istuttamalla kunnostettava virkistyskäyttöön soveltuvaksi maa- ja metsätalousalueeksi. Alueelle saa rakentaa vain vähäisiä yleiseen virkistys- tai vedenottotoimintaan liittyviä rakennuksia. Kaavassa kulkee myös hiihtolatu ottoalueen eteläosassa.

## Luontoarvot

Ottamisalue on kokonaan aiemman maa-aineksen oton piirissä ollutta aluetta. Ottamisalueella tehdyn luontoselvityksen ja Pirkanmaan ELY-keskuksen luontotietoa sisältävän paikkatietoaineiston mukaan hankealueelta ei ole tiedossa huomioitavia luontoarvoja. Alueelle tehty luontoselvitys on riittävä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto (25.8.2021)

Lähtökohtana toiminnan suunnittelussa tulee olla maisemavaurioiden korjaaminen ja alueen jälkihoito sekä pohjaveden suojelu. Jälkihoitaminen pohjavesialueella on erityisen tärkeää pohjaveden suojelemiseksi.

Kaavojen suunnittelumääräykset tulee ottaa erityisesti huomioon hankkeensuunnittelussa sekä toteutuksessa siten, että soranoton päätyttyä tulee

alue maisemoida ja muotoilla niin, että aluetta voidaan käyttää maa- ja metsätalousalueena sekä virkistyskäyttöön.

Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että on toivottavaa, ettei arvokkaalla harjulla ottamista laajenneta kuin maisemavaurioiden korjaamistarkoituksessa.

Lähimmät pohjaveden pintatiedot suunnittelukiinteistön rajalta kaakossa noin 60 m etäisyydeltä havaintoputkesta 441, jossa ylin havaittu pohjaveden pinta on ollut tasolla +147,92 m. Noin 95 m suunnittelukiinteistön rajalta kaakkoon sijaitsee havaintoputki 2000\_uusi, jossa ylin havaittu pohjaveden pinta on ollut tasolla +148,44 m. Pohjaveden pinta laskee ottamisalueella kohti lounasta noin 4 metriä.

Leikkauskuvissa pohjaveden pinta vaihtelee tasojen +142...+146 m välillä noudattaen nykyistä maanpintaa. Kiinteistön lounaiskulmassa maanpinta on noin tasolla +148 m.

Ottamisalueelle tulee asentaa pohjaveden havaintoputki, jolla riittävä suojakerrospaksuus pohjaveteen varmistetaan, sekä lisäksi pohjaveden laadun seuraamiseksi, esim. kiinteistön lounaisosaan.

Pinsiönkankaan luonnonsuojelualue (YSA042001) sijoittuu n. 185 metrin etäisyydelle hankealueesta. Mahdollisia pöly- ja meluvaikutuksia em. luonnonsuojelualueelle tulee torjua riittävin pölyn ja melun leviämistä ehkäisevin lupamääräyksiä. Muilta osin Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen voi alueella olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa- aineslain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa. Luvan käsittelyssä tulee huomioida seuraavaa:

#### Pohjaveden pinta

Ylimmän havaitun luonnollisen pohjaveden pinnan päälle tulee jäädä aina vähintään neljä metriä paksu suojakerros.

#### Tarkkailu

Pohjaveden pinnan tasoa tulee seurata säännöllisesti alueelle asennettavasta pohjavesiputkesta neljä kertaa vuodessa (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa). Uudesta havaintoputkesta tulee toimittaa putkikortti sijaintitiedon kanssa Pirkanmaan ELY-keskukseen.

Alueen pohjaveden laadun ja ottamisen vaikutusten selvittämiseksi tulee alueen pohjavesiputkesta vuosittain otettavasta näytteestä analysoida haju, maku, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määritysraja 50 µg/l).

Vedenlaatu näytteet tulee olla asiantuntevan näytteenottajan ottamia ja näytteenoton tulee vastata laboratorion laatukriteerejä (sertifioitu/akkreditoitu). Lisätietoa laadun tarkkailusta löytyy Maa-ainesten ottaminen: opas kestävään käyttöön (2020) s.124. Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkistaa tulosten pohjalta. Vuosittaiset tulokset tulee toimittaa tiedoksi myös Pirkanmaan ELY-keskukseen (kirjaamo.pirkanmaa(at)elykeskus.fi).

## Ottamistoiminta

Polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estettävä. Näitä aineita ei tulisi varastoida pohjavesialueilla ja niiden käsittelyssä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta. Mikäli aineita joudutaan poikkeustilanteessa varastoimaan ja käsittelemään pohjavesialueella, tulee kiinnittää erityistä huomioita maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Tukitoiminta- ja tankkausalueiden maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä (kemikaaleja kestäväällä vähintään 1 mm vahvuisesta muovista tai vastaavan tiiviyssasteen saavuttavasta materiaalista rakennetulle suoja-alueelle, joka on täytetty vähintään 30 cm paksuisella kerroksella hienojakoista maa-ainesta) ja reunoiltaan korotettuja. Alueen reunan tulee ulottua vähintään 1,5 metrin etäisyydelle alueilta, joilla käsitellään tai joilla varastoidaan polttoaineita. Suoja-alueen alapuolinen perusmaa on tasattava ja siitä on poistettava sellaiset kivet ym., jotka voisivat rikkoa muovin. Suoja-alueelta kertyvät sadevedet tulee johtaa eristeenpäältä öljynerotuskaivojen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle tai pumpata riittävän suureen umpisäiliöön tai loka-autoon (veden alueelta pois kuljettamista varten) tai alue on katettava. Suojarakenteet on pidettävä kunnossa ja niiden kunto on tarkistettava päivittäin.

Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Kuormauskalustoa tankattaessa ja huollettaessa on huolehdittava siitä, että polttoaineita tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita ei pääse maaperään tai pohjaveteen.

Alueelle varataan imeytysainetta, jonka avulla mahdolliset öljy- tai polttoainevuodot voidaan kerätä talteen. Vuotojen torjuntaa varten koneissa on hyvä olla käytössä letkurikkoventtiilit ja imeytysmattoa. Koneet ja huoltoautot on syytä varustaa alkusammutuskalustolla tulipalon varalle. Toiminnan järjestämisessä tulee ottaa huomioon myös työturvallisuus. Ottamisalueella tulee huolehtia esimerkiksi siitä, että sinne ei muodostu sortumalla alttiita jyrkkiä luiskia tai talviaikana routalippoja. Onnettomuuksia ottamisalueella voidaan estää oikeilla työtavoilla etenkin luiskien ja rinteiden läheisyydessä. Alueen yleistä turvallisuutta voidaan parantaa suoja-aidoilla, informaatiotauluilla, varoitusmerkeillä, valvonnalla sekä estämällä asiattomien henkilöiden ja ajoneuvojen liikkuminen alueella asentamalla ottamisalueelle johtaville teille lukittavat puomit tai muut esteet.

Myös pölyn ja melun vähentämistoimenpiteet ovat työsuojelullisesti perusteltuja. Mahdollisista ympäristöön kohdistuvista onnettomuus- ja häiriötilanteista ilmoitetaan pelastuslaitokselle ja ympäristönsuojeluviranomaiselle. Onnettomuus- ja häiriötilanteista aiheutuvat ympäristö- ja muut vahingot pyritään estämään tai rajaamaan mahdollisimman tehokkaasti. Häiriön sattuessa toiminnanharjoittajan tulee keskeyttää toiminta ja poistaa häiriö ennen tuotannon jatkamista. Jos maaperään tai

pohjaveteen on päässyt jätettä tai muuta ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan välittömästi ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.

Ottamiseen liittyvät toiminnot tulee järjestää siten, ettei niistä voi aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua.

#### Jälkihoito

Mahdollisessa luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet.

ELY-keskuksen luontoyksikkö suosittelee, että ottamistoiminnan loputtua ottamisalueen pohjoisreuna ennallistetaan paahdeympäristöiksi sopivalla luiskauksella ympäristöministeriön vuonna 2020 julkaiseman oppaan "Maa-ainesten ottaminen - Opas ainesten kestävään käyttöön" mukaisesti. Oppaan luvussa 7.4.1. on ohjeistus paahderinteen muodostamisesta ottamisalueille toiminnan päätyttyä.

Jälkihoitotoimia ovat mahdollisten varastokasojen poistaminen alueelta, alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin (humus) levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi, kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi. Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Ottamisalueelle tulee jälkihoitotoimenpiteillä muodostaa kasvualusta seuraavalla tavalla: Pohjan tasolle ja luiskiin levitetään noin 20–30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan.

Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Valtapuuksi sopii mänty, jonka lisäksi alueelle istutetaan rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Mäntyä voidaan istuttaa 2 500 kappaletta hehtaarille ja muita yhteensä 500 kappaletta hehtaarille. Alueen jälkihoidon lopputuloksena tulee olla mahdollisimman hyvin ympäristöön sopeutuva alue.

Tampereen Vesi Oy:n lausunnossa (9.12.2021) todetaan seuraavaa:

Hämeenkyrön kunta on pyytänyt Tampereen Vedeltä lausuntoa Peab Industrin maa-ainelupahakemuksesta kiinteistölle Soraharju 108-426-3-154. Ottamisalue sijaitsee

Ylöjärvenharjun 1E-luokan pohjavesialueella. Kiinteistöllä on ollut maa-ainesten ottotoimintaa aiemmin Tampereen kaupungin toimesta ja edellinen maa-ainelupa on päätynyt vuonna 2004. Hakemuksen mukainen alin ottamistaso on 150 m (N2000). Haettu ottomäärä on yhteensä 110 000 m<sup>3</sup> 10 vuoden aikana. Ottamisalueen pinta-ala on 2 ha. Ottamisalue rajautuu Ylöjärven puolella olevaan, luvitettuun ottamisalueeseen, jossa maa-ainesten ottolupa päättyy vuoden 2024 lopussa.

#### Lausunto

Tampereen Vesi lausuu asiasta seuraavaa:

#### Pinsiön pohjavesilaitos

Tampereen Veden Pinsiön pohjavesilaitos sijaitsee noin 1,3 km päässä ko. maa-aineisten ottoalueesta. Pohjavesilaitoksen vedenottoaivojen ja maa-ainesten ottoalueen välinen etäisyys on noin 1,1 km. Viime vuosina (2018-2020) laitokselta on johdettu verkostoon vettä noin 3 500 m<sup>3</sup>/d Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien sekä Pinsiön alueen vesisuosukuntien asukkaille. Pinsiön pohjavesilaitoksen vedenottolupa on 8000 m<sup>3</sup>/d eli Pinsiö on merkittävä pohjavedenottamo. Hämeenkyrön kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa (2015) on esitetty ohjeelliset lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet. Vaikka ottoalue ei sijoitu lähisuojavyöhykkeelle, se sijoittuu kuitenkin lähelle sitä (Hämeenkyrön kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma). Suojelusuunnitelman kartan perusteella maa-ainesten ottoalueen ja lähisuojavyöhykkeen etäisyys toisistaan on noin 200 m. Lähisuojavyöhyke on rajattu vedenottoaivoista ja ulottuu pisimmillään noin 900 m päähän vedenottoaivoista.

#### Pohjavedenpinnan taso ja suojakerroksen paksuus

Tampereen Veden näkemyksen mukaan pohjaveden pinnan ylimmästä tasosta ottoalueella ei ole varmuutta. Asiaa on hakemuksessa arvioitu Geologian tutkimuskeskuksen vuonna 2018 valmistuneen Ylöjärvenharjun pohjavesialueen geologisen rakenneselvitysraportin perusteella. Siinä esitetyt pohjavedenpinnat (rakenneselvityksessä käytettyjä putkia lukuun ottamatta esim. havaintoputki GTK3-17) ovat arvioita alueen pohjaveden tasosta. Oikeat mittaukset antavat pohjaveden tasosta luotettavamman kuvan. Esimerkiksi ottoaluetta lähimpänä olevassa putkessa (viereisellä kiinteistöllä sijaitseva havaintoputki 441) veden pinta on ollut hakemuksen mukaan 3 m ylempänä kuin mitä malli näyttää. Putkessa 441 vedenpinta on hakemuksen mukaan ollut ylimmillään tasolla 147,5 m. Tarkkailuun esitettävästä putkesta GTK 3-17 on hakemuksessa esitetty vain yksi tarkkailutulos eikä siitä ole sanottu, miltä vuodelta tulos on. Putki sijaitsee noin 300 m päässä maa-ainesten ottoalueesta. Tulosten mukaan pohjaveden pinta on ko. putkessa huomattavasti (yli 10 m) alempana kuin maa-ainesottoalueen arvioitu pohjavedenpinta tai viereisellä kiinteistöllä todettu pohjavedenpinta. Huomioitavaa on myös, että em. rakenneselvityksessä esitetyn arvion mukaan pohjaveden yläpuolisen maakerroksen paksuus on ottoalueella paikoin hyvin ohut (noin 1-10 metriä). Tampereen Veden näkemyksen mukaan pohjavedenpinta ja sen vaihtelut pitäisi selvittää alueella tarkemmin asentamalla alueelle vähintään yksi uusi pohjavesiputki kiinteistön länsireunalle. Selvityksen tulosten perusteella voidaan määrittää lopullinen ottosyvyys. Suojakerroksen paksuus tulee olla vähintään 6 m ylimmästä pohjavedenpinnasta, kuten hakemuksessa on esitetty.

#### Pohjaveden tarkkailu

Toiminnan aikaiseksi pohjaveden pinnan tarkkailuksi Tampereen Vesi esittää (Ympäristöministeriön julkaisun 2020:24 Maa-ainesten ottaminen mukaan), että pohjaveden pinnankorkeus tulisi mitata neljä kertaa vuodessa eri vuodenaikoina. Näin voidaan arvioida pohjaveden vuotuinen korkeusvaihtelu eikä ottotoimintaa uloteta liian lähelle pohjaveden pintaa. Korkeuden seuranta tulisi aloittaa riittävän ajoissa ennen ottamisen aloittamista ja sen tulisi jatkua vuosi ottamisen päätyttyä. Havaintoputkien kunto

tulee tarkastaa vuosittain mittaamalla putken kokonaissyvyys ja vertaamalla sitä putkikortin tietoihin. Tukkeutunut putki avataan pumppaamalla tai huuhtelemalla. Tarkkailua tulisi suorittaa ainakin putkista 441, 2000\_UUSI sekä uudesta asennettavasta pohjavesiputkesta.

Laaduntarkkailuputkeksi GTK3-17 on sopiva. Lisäksi tarkkailuun tulisi ottaa mukaan asennettava uusi pohjavesiputki.

Tampereen Vesi esittää, että näytteet tulisi ottaa kerran vuodessa samaan vuodenaikaan. Näytteenotossa tulee käyttää sertifioitua näytteenottajaa. Ennen ottamistoiminnan aloittamista tai toiminnan alkuvaiheessa pohjaveden laatu analysoidaisiin kattavasti. Laaja analyysi uusittaisiin toiminnan aikana kolmen vuoden välein. Välivuosina riittää hakemuksessa esitetty suppeampi analyysivalikoima. Laajan tutkimukseen tulisi sisällyttää hakemuksessa esitettyjen lisäksi haju, happi, TOC, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, VOC sekä koliformiset ja E. coli bakteerit. (Ympäristöministeriön julkaisu 2020:24: Maa-ainesten ottaminen) Mikäli vuosittaisissa analyyseissä havaitaan poikkeavaa, uusintänäytteet tulee ottaa välittömästi laajan analyysilistan mukaisesti ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin viranomaisten kanssa. Kaikkien tarkkailujen tulokset tulee toimittaa myös Tampereen Vedelle sähköpostiosoitteisiin [talousvesi@tampere.fi](mailto:talousvesi@tampere.fi), [tiuu.vuori@tampere.fi](mailto:tiuu.vuori@tampere.fi), [sini.vuorinen@tampere.fi](mailto:sini.vuorinen@tampere.fi), [riitta.kettunen@tampere.fi](mailto:riitta.kettunen@tampere.fi) jaska.lahde@tampere.fi.

#### Ajoneuvot ja polttoaineet

Toiminta tulee toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa Ylöjärvenharjun pohjavedelle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueella toimiviin ajoneuvoihin. Hakemuksen mukaan polttoaineita ei varastoida alueella toimintajaksojen ulkopuolella. Toimintajaksojen aikana ne tulee varastoida suojakaukaloissa.

Hakemuksessa esitettyyn Pohjavesien suojelu -ohjeeseen on kirjoitettava selvemmin, että tankkaus suoritetaan ja polttoainesäiliö tuodaan tukitoiminta-alueelle. Ohjeeseen tulee määritellä selkeästi, missä tilanteissa ja mistä syytä tankkausta voidaan suorittaa tukitoiminta-alueen ulkopuolella. Nämä tilanteet tulee kirjata ylös. Alueella työskenteleville tulee antaa selkeät kirjalliset ohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Öljyvahingon sattuesssa siitä on välittömästi ilmoitettava Tampereen Veden päivystysnumeroon 0800 90 172.

Tukitoiminta-alueiden suojausrakenteita ja mahdollisia polttoaine ym. päästöjä tulee tarkkailla säännöllisesti. Tarkkailu tulee liittää tarkkailuohjelmaan. Myös ottamistoiminnassa käytettävien laitteiden ja koneiden kunnosta tulee huolehtia. Tukitoiminta-alue tulee tarkastaa ja poistaa mahdolliset vuodot ennen vuotoaukon avaamista.

#### Maisemointi

Tampereen Vesi näkee hyvänä, että aiemmin maanottoalueena ollut ja ilman jälkihoitoa jäänyt ottamisalue saadaan hankkeen myötä maisemoitua ja metsitettyä. Maannoskerroksen muodostumisen nopeuttamiseksi ottamisalueelle tulisi levittää ottamisen päätyttyä orgaanista ainesta sisältävä pintamateriaali. Vanhojen pintamaiden orgaaninen aines on todennäköisesti jo hajonnut (suositeltava varastointiaika on enintään 2–3 vuotta). Jälkihoito tulee tehdä siihen sopivilla puhtailla materiaaleilla ja alueen ulkopuolelta tuotavien materiaalien alkuperä tulee aina olla tiedossa ja se on merkittävä muistiin. Jälkihoidosta tulee antaa lupamääräykset.

## Vedenhankinta

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 mukaan (merkinnät ja määräykset (tk Teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue)) Ylöjärvenharjulla tulee varautua tekopohjaveden muodostamismahdollisuuksien selvittämiseen. Alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen vaihtoehtoisia käyttömahdollisuuksia vedenhankintaan.

Maa-aineisten ottotoiminta tulee toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa Ylöjärvenharjun pohjavedelle.

Ylöjärven kaupungin lausunnossa (8.7.2021) todetaan seuraavaa:

### Hakemus

Hämeenkyrön kunta on pyytänyt Ylöjärven kaupungin lausuntoa Peab Industri Oy:n maa-aineslupahakemuksesta koskien kiinteistöä Soraharju 108-426-3-154, joka sijaitsee Hämeenkyrön kunnassa rajautuen Ylöjärven kaupungin raja-alueeseen. Kiinteistön omistaa Tampereen kaupunki, mutta hakija on sopinut maanomistajan kanssa kyseisen kiinteistön ostamisesta, mikäli nyt haettava maa-aineslupa myönnetään hakijalle.

Hakemuksen mukaisella toiminnalla on tarkoitus jatkaa maa-ainesten ottotoimintaa alueella, jossa viimeisin maa-aineslupa on päättynyt vuonna 2004. Alueelta pyritään hyödyntämään otettavissa oleva kiviaines ja maisemoimaan alue harjumaisemaan sopivaksi. Soraa ja hiekkaa esitetään otettavaksi 110 000 m<sup>3</sup> kymmenen vuoden aikana. Ottamisalue sijoittuu Ylöjärvenharjun 1-luokan pohjavesialueelle.

Kaivuusta ja kiviaineksen käsittelystä sekä kuljetuksista alueella aiheutuu pölyä ja melua. Lähin asutus on valtatie 3 pohjoispuolella, joten hakijan mukaan toiminnasta ei aiheutuisi sellaista melua, joka erottuisi kyseisiin asutuksiin. Kiviaineksen murskausta ei esitetä tehtäväksi, toiminnat koostuvat ottamistoiminnasta kaivinkoneella tai pyöräkuormaajalla sekä kiviaineksen seulonnasta tarpeen mukaan.

Ottamistoimintaa esitetään tehtäväksi maanantaista perjantaihin 7-22 arviolta 4-10 kuukautta vuodessa kysynnän mukaan. Kuormaamista ja kuljettamista tehtäisiin arkisin klo 6-22. Kulku alueelle tapahtuu valtatie 3 kautta.

### Lausunto

Ylöjärven kaupungin ympäristötoimi on tutustunut hakemukseen ja katsoo, että maa-ainesten ottaminen voi alueella olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa. Lupaharkinnassa tulee huomioida ottoalueen sijainti 1-luokan pohjavesialueella, jolloin kaikessa toiminnassa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta, ettei pohjavedelle haitallisia aineita pääse maaperään. Tukitoiminta-alueet tulisi lähtökohtaisesti perustaa ottoalueen ulkopuolelle, kuten on tehty Ylöjärven kaupungin puolella sijaitsevalla ja tähän alueeseen rajautuvalla, maa-ainesten ottoalueella. Tukitoiminta-alueella tulee olla riittävät suojarakenteet maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Pinsiönkankaan luonnonsuojelualue sijaitsee lähimmillään alle 200 metrin päässä ottoalueelta, joten lupamääräyksissä tulee antaa riittävät määräykset etenkin pölyhaittojen leviämisen ehkäisemiseksi luonnonsuojelualueelle.

Lupamääräyksissä tulee antaa riittävät määräykset ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi sekä huomioida alueen muut luvanvaraiset toiminnot, jotta asutukselle ei aiheudu kohtuutonta haittaa.

Pirkanmaan Liiton lausunnossa (24.8.2021) todetaan seuraavaa:

Hämeenkyrön kunta on pyytänyt Pirkanmaan liiton lausuntoa Peab Industri Oy:n maa-ainesten ottamislupahakemuksesta, joka koskee kiinteistöä Soraharju 108-426-3-154.

Lupaa haetaan yhteensä 110 000 m<sup>3</sup> ktr:n maa-ainesten ottamiseen. Ottamisalueen pinta-ala on noin 2 ha. Toiminnanharjoittaja hakee lupaa aloittaa toiminta ennen kuin lupapäätös on saanut lainvoiman.

Suunnittelualueella on harjoitettu jo aiemmin ottamistoimintaa. Ottamislupa on päättynyt vuonna 2004. Soran ja hiekan ottaminen on tuolloin jäänyt kesken, eikä aluetta ei ole maisemoitu. Hakemuksessa kerrotaan, että maa-aineksen ottamista on tehty eri tasoissa ja ottamisalueella on alueita n. tasolla +164 ja tasolla +154. Suunnitelmassa esitetään ottamisen ulottamista alimmillaan tasoon +150.00. Hankealueen ottamistoiminta on tarkoitus sovittaa yhteen naapurikiinteistöllä harjoitettavan toiminnan kanssa, jossa toimintaa harjoittaa sama toimija, Peab Industri Oy. Ylöjärven puolella sijaitsevan naapurikiinteistön maa-ainesten ottamislupa ulottuu vuoteen 2024.

Hakemuksen mukaan ottamistoiminnalla pyritään hyödyntämään alueelta saatava kiviaines ja maisemoimaan alue harjumaisemaan sopivaksi mahdollistaen sekä paahderinteet että kaavan mukaisen virkistyskäytön. Vierekkäisistä ottamisalueista on tarkoitus muodostaa toiminnan päätyttyä yhtenäinen kokonaisuus.

Kulku ottamisalueelle tapahtuu suoraan valtatieltä 3. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat valtatie 3 pohjoispuolella alle 200 metrin etäisyydellä.

Maakuntainsinööri Appelqvist:

Alueella on voimassa Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040 (valt. hyv. 2.11.2015) ja Pinsiönkankaan osayleiskaava (valt. hyv. 20.6.1983, YM vahvistama 11.7.1985). Tuorein näkemys Pinsiönkankaan alueen kehittämisestä on ilmaistu keväällä 2017 hyväksytyissä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040. Maakuntakaavan ja strategisen yleiskaavan tavoitteet alueen kehittämisen osalta ovat linjassa keskenään.

Hakemuksessa esitetty kaavatilanteen kuvaus on puutteellinen. Strategista yleiskaavaa ei ole otettu huomioon lainkaan, ei myöskään Pinsiönkankaan osayleiskaavan pääkäyttötarkoitusta.

Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040 on oikeusvaikutteinen kehittämistavoitteita osoittavien strategisten merkintöjen osalta. Strategisella yleiskaavalla osoitetaan, mitä voimassa olevien osayleiskaavojen aluevarauksista lähdetään ensisijaisesti toteuttamaan. Yleiskaavassa hakemuksen kohteena oleva harjuauekokonaisuus on osoitettu luontomatkailun kehittämisvyöhykkeeksi; alueella kehitetään erityisesti luontomatkailupalveluita ja luontomatkailun toimintaedellytyksiä huomioiden alueiden luonnonympäristö, erityisesti Natura 2000 - alueet, maisema, elinkeinot ja kulttuurikohteet sekä pohjaveden suojelu. Suunnittelualueen lähituntumaan on merkitty olemassa oleva seudullinen virkistysreitistö. Lisäksi Ylöjärven kuntarajan tuntumassa on merkintä: taidekaava lähiympäristöineen (Strata). Taidekaava koskee Pinsiön alueen ja Maisematien harjujen käytöstä poistettujen sorakuoppien maisemointia kulttuurin keinoin.

Kaavan vaikutusten arvioinnissa todetaan mm.: Strategisen yleiskaavan kaavamääräyksissä painotetaan arvo alueiden vaalimista tarkemmassa jatkosuunnittelussa. Maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön arvojen säilyminen on oleellinen osa Hämeenkyrön vetovoimaa. Arvojen huomioimatta jättäminen heikentää paitsi arvo kohteita, myös Hämeenkyrön vetovoimaisuutta uusille asukkaille. Seudulliset virkistysreitit ja luontomatkailualue on osoitettu yhtenäisenä kunnan halki kulkevana kokonaisuutena, joka toimii osaltaan myös tartunta- pintana mahdollisille uusille luontomatkailupalveluille. Pinsiössä ja Ulvaanharjulla maa-ainesten otto vaikuttaa luontomatkailun toimintaedellytyksiin. Taidekaava (Strata) tukee Pinsiö-Sasin kehittämistä luonto- ja kulttuurimatkailukohteena.

Pinsiönkankaan osayleiskaavassa hankealue on merkitty maa- ja metsätalousvaltainen alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU-1). Suunnittelumääräys kuuluu: Alue varataan ulkoilun ja ympäristöhoidon huomioon ottavaa maa- ja metsätaloutta varten. Alue on maisemallisesti arvokas. Tämän lisäksi suunnittelualueella on merkintä: maankamaran aineiden ottoalueeksi tarkoitettu alueen osa (EO). Suunnittelumääräys: Alue on tarkoitettu soranottoon, jonka päätyttyä alue on kuopan pohjaa, reunoja ja luiskia muotoilemalla kunnostettava maa- ja metsätalousalueeksi.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunniteltu ottamisalue sijoittuu virkistysalueelle (V). Virkistysalueeseen liittyen ottamisalueen läheisyydestä, sen eteläpuolelta, on maakuntakaavassa osoitettu ulkoilureittimerkintä, joka osoittaa maakunnallista ulkoilureittiä, Pirkan uraa.

Harjuaalueella on lisäksi merkinnät arvokkaasta geologisesta muodostumasta (ge1) ja tärkeästä vedenhankintaan soveltuvasta pohjavesialueesta. Pohjavesialueen rajausta noudattaa kehittämisperiaatemerkintä: teknisen huollon kehittämisen kohdealue (tk). Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla tulee varautua seudulliseen vedenhankintaan. Merkintään liittyy kyseessä olevalla alueella lisäksi määräys varautumisesta tekopohjaveden muodostamismahdollisuuksien selvittämiseen. Teknisen huollon kehittämisen kohdealuemerkintään sisältyy erityismääräys, em16, joka liittyy Pinsiön-Matalusjoen Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten ehkäisemiseen.

Ketunkivenkankaan ja Pinsiönkankaan alue on maakuntakaavassa osoitettu matkailun ja virkistysten kehittämisen kohdealueena (mv). Muiden merkintöjen ohella se ilmaisee alueen arvoihin kytkeytyvää kehittämisen tavoitetilaa. Maakuntakaavassa Pinsiönkankaalle osoitetut useat luonnon arvoihin liittyvät merkinnät ilmentävät harjuaaluekokonaisuuden merkitystä ekosysteemipalvelujen keskittymänä.

Maakuntakaavan merkintöjen kuvaus ja merkintöihin liittyvät määräykset on esitetty karttaotteen yhteydessä.

Pinsiönkankaan-Ketunkivenkankaan harjuaalue on merkittävä osa kehittyvän Tampereen kaupunkiseudun länsiosien virkistys- ja luontoarvokokonaisuutta, johon kuuluu myös Nokian ja Tampereen puolelle ulottuva Ahveniston, Kaakkurijärvien ja Alinenjärven virkistysalue kokonaisuus. Metsäkylän sekä Ylöjärven taajama-alueiden pohjoispuolelle osoitettu ns. viherkehä kytkee tämän luonto- ja virkistysaluekokonaisuuden ja Pinsiönkankaan idän suunnassa Näsijärven rantaan saakka. Tämä laaja, yhtenäinen aluekokonaisuus palvelee ympärivuotisesti asukkaita Ylöjärvellä, Hämeenkyrön itäosissa, Tampereen läntisissä kaupunginosissa sekä Nokian läntisissä ja pohjoisissa osissa asuvia. Aluekokonaisuudella on tärkeä merkitys myös osana ekologista verkostoa. Pinsiönkankaan

harjualueella sijaitsee Pinsiönkankaan ja Pikku-Ahveniston luonnonsuojelualueet. Pinsiönkangas ja koko harjukokonaisuus on linkkinä sen eteläpuoleisten luonnonsuojelualueiden ja Natura-alueiden (Matalusjoki, Kaakkurijärvet ja Myllypuro) kytkeytymisessä Ylöjärven taajaman pohjoispuolella sijaitseviin suojelu- ja Natura-alueisiin (Perkonmäki, Hirvijärvi ja Valkeekivi).

Vuosina 2012-2015 toteutetun Pirkanmaan POSKI-hankkeen (pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen) yhteydessä tehdyssä Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus selvityksessä Pinsiönkankaan-Ketunkivenkankaan alue on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi harjukohteeksi, joka on geologisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä lisäksi biologisesti ja monikäytön kannalta merkittävä. Alueella on monimuotoista geomorfologiaa muun muassa harjuselänteitä, suppia, kuoppa- ja kumpumaastoa sekä rantamuodostumia. Mainittuun selvitykseen perustuen alue on osoitettu maakuntakaavassa arvokkaan geologi- sen muodostuman merkinnällä (ge), johon sisältyy suunnittelumääräyksen ohella suojelumääräys. Suojelumääräyksen mukaan alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä, mutta kiviaineksia saa kuitenkin ottaa maisemavaurioiden korjaamiseksi.

Kyseessä oleva Ylöjärvenharjun pohjavesialue (luokitus:1E) on osoitettu riskialueeksi valmisteltavana olevassa Pirkanmaan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022-2027. Alueen pohjavedessä on havaittu seuraavia aineita: tri- ja tetrakloorieteeni, öljyjakeet (C10-40), nitraatti, torjunta-aineet (BAM), kloridi. Pohjaveden tila on kuitenkin luokiteltu hyväksi. Maakuntakaavassa pohjavesialueen suunnittelumääräyksen mukaan vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

#### Päätöslausunto

Alueella on voimassa Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040 (valt. hyv. 2015) ja Pinsiönkankaan osayleiskaava (valt. hyv. 1983, YM vahv 1985). Strategisella yleiskaavalla osoitetaan, mitä voimassa olevien osayleiskaavojen aluevarauksista lähdetään ensisijaisesti toteuttamaan. Tuorein näkemys alueen kehittämisestä on ilmaistu keväällä 2017 hyväksytyissä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040, joka tulee yleiskaavojen ohella ottaa huomioon lupaharkinnassa. Maakuntakaava ja strateginen yleiskaava ovat suunnittelualueella tavoitteiltaan saman suuntaisia.

Harjualueita koskevat valtakunnalliset ja maakunnalliset linjaukset ovat muuttuneet viimeisten vuosikymmenten aikana luonnon- ja maisema-arvoja korostavaan suuntaan. Pirkanmaan liiton näkemys on, että Pinsiönkankaan osayleiskaava on muuttuneeseen lainsäädäntöön sekä valtakunnallisiin ja maakunnallisiin linjauksiin nähden vanhentunut maa-ainesten ottamista koskevien merkintöjen osalta. Kaava on hyväksytty lähes 40 vuotta sitten ja kuitenkin kaavassa osoitettua ottamistoimintaa ei ole saatettu vielä päätökseen. Pirkanmaan liitto katsoo, että Pinsiönkankaan maankäytön kehittämisen tulee tapahtua Hämeenkyrön strategiaan yleis- sekä maakuntakaavan pohjalta.

Kaavallisen tarkastelun perusteella suunnittelukohteessa korostuvat virkistys ja ulkoilu sekä alueen luonnon- ympäristön arvot. Maakuntakaavan ja strategisen yleiskaavan luonnon arvoja koskevat useat merkinnät ilmentävät kyseessä olevan harjualuekokonaisuuden vahvaa ekosysteemi potentiaalia. Maakuntakaava ja strateginen yleiskaava asettavat tavoitteeksi alueen matkailullisen kehittämisen, johon alueen ympäristön arvojen katsotaan luovan hyvät puitteet. Pirkanmaan liitto on yhtä mieltä strategisen yleiskaavan

vaikutusten arvioinnin toteamuksesta: Maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön arvojen säilyminen on oleellinen osa Hämeenkyrön vetovoimaa. Molemmissa kaavoissa esillä on myös pohjaveden suojeleminen ja maakuntakaava korostaa lisäksi alueen merkitystä seudullisen vedenhankinnan kannalta.

Pirkanmaan liitto katsoo, että hakemuksen mukainen ottamistoiminta ei edistä maakuntakaavan ja strategisen yleiskaavan toteuttamista alueella. Liitto ei puolla luvan myöntämistä hakemuksen mukaiseen ottamistoimintaan, mutta pitää mahdollisena rajoitetumpaa ottamista siten, että alue saadaan jälkihoidon myötä saatettua maakuntakaavan ja strategisen yleiskaavan mukaiseen käyttöön. Lähtökohtana toiminnan suunnittelussa tulee olla maisemavaurioiden korjaaminen ja alueen jälkihoito sekä pohjaveden suojeleminen. Näistä lähtökohdista Pirkanmaan liitto ei pidä perusteltuna vanhan ottamisalueen merkittävää syventämistä. Alueen arvoja ja tulevaa käyttötarkoitusta tukevan ottamistoiminnan reunaehdoista olisi hyvä neuvotella hakijan, Hämeenkyrön kunnan edustajien sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen asiantuntijoiden kesken. Pirkanmaan liitto ei puolla aloittamisluvan myöntämistä ottamiseen ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksen lausunnossa (11.11.2021) todetaan seuraavaa:

Peab Industri Oy hakee lupaa maa-ainesten ottamiselle tilan nimi Soraharju, kiinteistötunnus 108-426-2-154.

Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole toimintaa alueella. Lähin vedenottamo on Pinsiön vedenottamo, jonka omistaa Tampereen vesi.

#### Lausunto

Mikäli ottolupa myönnetään, on varmistettava, muun muassa säännöllisellä pohjaveden korkeustason seurannalla ja muilla hakijaa koskevilla velvoitteilla, että maa-ainesten ottamisesta ei missään olosuhteissa voi muodostua pohjaveden pilaantumisriskiä.

Hämeenkyrön kunnan ympäristösuojelusihteerin lausunnossa (22.8.2022) todetaan seuraavaa:

Toiminta-alue sijoittuu arvokkaalle Pinsiönkangas-Ketunkivenkangas pohjavesialueelle. Alueella muodostuvasta pohjavedestä on myös maaekosysteemi riippuvainen. Näin ollen alueen toiminnassa on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota koneisiin ja polttoaineisiin pohjaveden turvaamiseksi.

Pohjavedestä tulee ottaa laatu näyte sekä määrittää pohjaveden taso ennen toiminnan aloittamista. Pohjaveden tasoa tulee tarkkailla kaksi kertaa vuodessa. Alueen pohjaveden laadun ja ottamisen vaikutusten selvittämiseksi tulee alueen pohjavesiputkesta vuosittain otettavasta näytteestä analysoida haju, maku, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määritysraja 50 µg/l). Vedenlaatu näytteet tulee olla asiantuntevan näytteenottajan ottamia ja näytteenoton tulee vastata laboratorion laatu kriteerejä (sertifioitu/akkreditoitu). Lisätietoa laadun tarkkailuun liittyen on sisällytetty Maa-ainesten ottaminen: opas kestävään käyttöön (2020) s.124. Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkistaa tulosten pohjalta. Vuosittaiset tulokset tulee toimittaa tiedoksi kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle ja Pirkanmaan ELY-keskukseen (kirjaamo.pirkanmaa(at)elykeskus.fi).

Koneiden ja laitteiden tankkausta varten varastoitavan polttoaineen säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai vastaavia. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot ns. laponestolla.

Mikäli toiminta-alueelle rakennetaan työkoneiden säilytys- ja tankkausalue (tukitoiminta-alue), tulee se varustaa vettä läpäisemättömällä HDPE –suojakalvolla. HDPE – kalvojen asennuksessa limitys tulee olla  $> 0,3$  m ja päällystekenttä kalvon päällä tulee olla  $> 0,3$  m hiekkakerros. Jos tukitoiminta-alueella ei ole katosta, tulee vedet öljyn- ja hiekanerotuksesta johtaa putkessa umpisäiliöön tai pohjavesialueen ulkopuolelle.

Alueella ei tule muutoin säilyttää koneita eikä polttoaineita eikä myöskään huoltaa koneita. Alueella tulee kiinnittää huomiota myös alueen kasvillisuuteen ja eläimistöön: Pinsiönkankaalla esiintyy palosirkkaa, joka on suojeltava hyönteislaji. Harjumasmaloa esiintyy myös Ketunkivenkankaalla patamontuissa ja vanhojen maa-ainesten ottamisalueiden rinteissä.

Metsänätkelmää on myös tavattu, joka on varsin harvinainen laji pohjoisessa. Liito-oravien levähtämis- ja lisääntymispaikoista tulee varmistua ennen puiden kaatamista (luonnonsuojelulaki 49 §).

Toiminnan loputtua tulee alue siivota ja palauttaa luonnontilan kaltaiselle tasolle. Mikäli metsänätkelmää tai harjumasmaloa tavattaisiin alueella, tulee kasvi siirtää ottoalueen ulkopuolelle. Pölyämisen estäminen on tärkeää, sillä lähellä sijaitsee luonnonsuojelualue.

## RATKAISU JA LUPAMÄÄRÄYKSET

Uusi maa-aineslupa käsitellään maa-aineslain 6 § 1. momentin perusteella.

Lupa voidaan myöntää seuraavilla ehdoilla:

1. Lupa myönnetään kymmeneksi vuodeksi.
2. Alueen raja-alue on ottosuunnitelman mukainen n. 2.00 ha. Kokonaisottomäärä on 110 000 m<sup>3</sup>.
3. Alueella ei voi tehdä kivien tai kallion mursakusta ilman ympäristölupaa.

Lupaehdot, jotka täytettävä ennen varsinaisen ottamistoiminnan aloittamista:

4. Maa-ainesten ottamistoiminnan vastaava työnjohtaja on Jarmo Kunnas.
5. Vuosittainen ottomäärä on korkeintaan 50 000 m<sup>3</sup>.
6. Ottamisessa on noudatettava hakemus- ja suunnitelma-asiakirjoja ja lupamääräyksiä.
7. Kaivaminen on tehtävä suunnitelman mukaisessa järjestyksessä. Liikenneväylien suojavyöhykkeet on säilytettävä koskemattomana: Valtatie 3:n keskilinjasta 50 m ja naapuritilojen rajalta 10 m. Pohjoisosassa olevaan maakaapeliin on jätettävä vaadittavat sähkötekniiset suojaetäisyydet, joihin kaivua tai maisemointia ei uloteta.
8. Ottotoimintaa saadaan harjoittaa Työaikalain ja ottamissuunnitelman sallimalla tavalla. Ottotoimintaa tehdään ma-pe klo 7-22 sekä kuormaus/kuljetus arkisin klo 6-22. Luonnonsuojelullisista syistä pintamaata ei saa kuoria 15.4.-31.7. välisenä aikana.

Mikäli hiekan- ja soranottoalueella havaitaan törmäpääskyn pesiä, soranotosta ei saa aiheutua haittaa pesille pesintäaikana touko-kesäkuussa.

9. Ottamisalueen rajat on merkittävä maastoon noin 25 metrin välein rauta- tai muovipaaluin, joita ei saa hävittää eikä siirtää. Ottamisalueen rajapisteiden (reunapisteet) koordinaattitiedot tulee toimittaa valvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Lisäksi alueella tulee olla kiinteitä korkeusmerkkejä, joista voi seurata ottamistasoa ja tieto alimmasta sallitusta ottotasosta. Korkeusmerkit on sidottava valtakunnalliseen korkeusjärjestelmään (N2000). Alueen ulkopuolelle tulee asettaa informaatiokyltti, joka sisältää toiminnanharjoittajan ja luvan voimassaoloajan. Merkkien tulee olla alueella koko ottamistoiminnan ajan.
10. Ulkoilijoiden turvallisuuden vuoksi (hiihtäjät, lenkkeilijät, kelkkailijat, metsästäjät) alue on aidattava tai merkittävä selkeästi havaittavat esteet kuopan yläreunan havaitsemiseksi. Kulutien sekä rinteiden yläreunaan enintään 20 metrin etäisyydelle on asennettava yhtenäinen lippusiima tai oranssi nylonköysi tai muu vastaava. Turvaköysi tulee olla tukevasti kiinnitetty ja noin 1,2 m korkeudella maanpinnasta. Rinteiden yläreunat on pyöristettävä siten, ettei yläreunaan jää tyhjääpääle vaarallisia maalippoja tai putoavia isoja kiviä. Myös varoituskylttejä pitää asentaa ottoalueen ympäröiviin puihin. Varsinkin talviaikaan ulkoilijoiden määrä saattaa lisääntyä. Vaarallisten rinteiden merkitsemättä jättäminen on rangaistava rikkomus. Rikoslain 44 luvun 14 §:n vaaramerkintärikkomus. Kulutiet tulee varustaa lukittavilla puomeilla. Puomit on pidettävä suljettuna, kun alueella ei ole valvontaa.
11. Luvanhaltijan on pyydettävä alkutarkastus valvontaviranomaiselta ennen maa-ainesten ottamisen aloittamista. Alkutarkastuksessa käydään läpi, onko toiminnanharjoittaja toteuttanut ne lupaehdot, jotka on määrätty tehtäväksi ennen toiminnan aloittamista. Tarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi Pirkanmaan ELY -keskukselle.  
  
Lupaehdot ottamistoiminnan aikana:
12. Ottamista ei saa ulottaa neljää (4) metriä lähemmäksi ylintä havaittua pohjavedenpintaa eikä alle ottamissuunnitelman leikkauksilla esitettyjä ottamistasoja +150.00, +152.50 ja +153.00 (N2000). Kalliopinnan päälle tulee jättää vähintään 2 m suojakerros.
13. Kelloaikarajoitukset: kaivutoiminta on sallittu ma-pe klo 7-22 sekä kuormausta ja kuljetus klo 6-22 välisenä aikana. Maa-aineskuljetukset tehdään VT 3:n kautta.
14. Ottamisalueelle tulee asentaa yksi uusi pohjavesiputki pohjavedenpinnan ja -laadun tarkkailua varten. Putki tulee asentaa (mahdollisesti 3 m kalliovarmistuksella) alueen lounaisosaan. Materiaali tulee olla lukollinen metalliputki, jonka sisässä on veden laaduntarkkailuun eli vesinäytteen ottamiseen soveltuva muoviputki sisähalkaisijaltaan vähintään 50 mm. Pohjavesiputki tulee asentaa vuoden kuluessa tämän lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Pohjavesiputkikortti ja sijaintitiedot tulee toimittaa lupaviranomaiselle ja Pirkanmaan ELY -keskukseen.

15. Pohjaveden pinnan korkeutta on seurattava neljä kertaa vuodessa uudesta asennettavasta havaintoputkesta sekä putkista 2000-uusi ja 441. Havainnoista pidetään päiväkirjaa ja tulokset on raportoitava valvontaviranomaiselle, Tampereen Vedelle ja Pirkanmaan ELY -keskukselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Tarkkailutietojen perusteella alinta syvyyttä voidaan tarkistaa ottamistoiminnan aikana. Tarkkailuputken toimintakunto tarkastetaan vuosittain mittaamalla putken kokonaissyvyys ja vertaamalla sitä putkikortin korkeuslukemaan.
16. Toiminnan aikana pohjavesi pitää analysoida. Alueelle asennettavasta uudesta pohjavesiputkesta ja putkesta GTK 3-17 tulee ottaa pohjaveden launäytteet yhden kerran vuodessa. Näytteenotossa tulee käyttää sertifioitua näytteenottajaa. Laaja analyysi otetaan kolmen vuoden välein. Välivuosina tehtävässä suppeassa analyysivalikoimassa otetaan vähintään seuraavat analyysit: sameus, väri, pH, sähkönjohtavuus, sulfaatti, nitraatti, kloridi, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhiilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määrittäjäraja 50 µg/l, (summa sekä fraktiot C10-C21/C21-C40 erikseen) /Öljyn hiilivetyindeksi). Laajaan analyysiin sisällytetään seuraavien lisäksi haju, happi, permanganaattiluku/TOC, rauta, mangaani, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, VOC sekä koliformiset ja E. coli bakteerit. Vesinäytetulokset on raportoitava valvontaviranomaiselle ([anne.hannunen@hameenkyro.fi](mailto:anne.hannunen@hameenkyro.fi)), Tampereen Vedelle ([talousvesi@tampere.fi](mailto:talousvesi@tampere.fi), [tiuu.vuori@tampere.fi](mailto:tiuu.vuori@tampere.fi), [sini.vuorinen@tampere.fi](mailto:sini.vuorinen@tampere.fi), [riitta.kettunen@tampere.fi](mailto:riitta.kettunen@tampere.fi) ja [jaska.lahde@tampere.fi](mailto:jaska.lahde@tampere.fi)) ja Pirkanmaan ELY -keskukselle ([kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi)) vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Jos vuosittaisessa analyysissä havaitaan poikkeavaa, uusintanäytteet otetaan välittömästi laajana analyysinä ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin viranomaisten kanssa.
17. Avaamattomista ottamiskohdista on pintamaakerros poistettava ottamisen etenemisen mukaan ja varastoitava lupa-alueen reunoille. Pintamaiden kuorintaa ei saa tehdä 15.4.-31.7. välisenä aikana. Pintamaat on varastoitava siten, että ne voidaan käyttää maisemointiin aluskasvillisuuden ja puuston kasvualustaksi. Pintamaata saadaan poistaa kerrallaan 2-3 vuoden soranottoa vastaava tarve.
18. Seulonnan pöly- ja meluvaikutusten vähentäminen BAT-menettelyin: maa-ainesalue sijaitsee lähellä asutusta (185 m pohjoiseen) ja Pinsiönkankaan luonnonsuojelualueella (180 m kaakkoon). Pintamaa- ja varastokasat sijoitetaan kohtiin, joissa ne estävät pöly- ja meluvaikutusten leviämistä em. alueille. Kaluston tärisevien osien kumivaimentimet ja melua aiheuttavien tärkeimpien osien kotelointi vähentävät melua. Materiaalien pudotuskorkeudet kauhasta pidetään matalina ja jalostusprosessin pölynsidontaa tehdään vesikastelulla. Yleisesti, jos kohteen etäisyys on yli 500 metriä, maasto on suojaava ja toiminnanharjoittaja osoittaa, etteivät ilmanlaadun ja melutason ohjearvot ylity, ei tarkkailua melulle ja hiukkasille tarvitse asettaa. Päivittäisestä tarkkailusta huolehtii toiminnanharjoittaja ja hän tehostaa melun- ja pölynsuojausta tarvittaessa. Valvontaviranomainen voi tehdä kontrollitarkastuksia ja edellyttää parantamaan suojausta tai tekemään pöly- ja melumittauksia. Pölynsidontaa tehdään kastelemalla prosessia, liittymäteitä ja ottamisaluetta sekä kastelemalla tai peittämällä kuormat. Ottoalueen pohjoispuolella puusto tulee säilyttää. Pölypäästöt riippuvat sääolosuhteista ja Pinsiön alueen yksityisteiden sorapinnasta. Asutuksen merkittävin melunlähde on Valtatie 3:n liikenne alueella.

19. Kuorma-autoja ja työkoneita ei saa säilyttää, huoltaa eikä tankata kaivualueella. Kuormaus- ja kuljetuskaluston tankkausta ei ottamisalueella saa tehdä kuin toimintaa varten suunnitellussa ja lupaviranomaisen hyväksymässä paikassa. Työkoneiden huoltotoimenpiteitä ei saa tehdä ottamisalueella. Työkoneiden tulee olla hyväkuntoisia ja hydraulikkaöljyinä tulisi käyttää kasviöljypohjaista öljyä.
20. Mikäli alueella varastoidaan poltto- tai voiteluaineita, öljyä tai muita ympäristölle haitallisia aineita, ne on varastoitava lupaviranomaisen hyväksymällä tukitoiminta-alueella, jolle on rakennettu tarpeelliset maaperän ja pohjaveden suojaukset. Koneiden ja polttoainesäiliöiden säilytys- ja tankkausalue (tukitoiminta-alue) tulee varustaa vettä läpäisemättömällä HDPE suojakalvolla korotetulla reunalla. Asennettaessa kalvon limitys on  $> 0,3$  m ja päälle tasataan  $> 0,3$  m hiekkakerros. Pohjavesialueella tarvitaan lisäksi sadevesikatos tai -umpisäiliö taikka vedet johdetaan kaivosta putkella pohjavesialueen ulkopuolelle. Luvanhakijan tulee toimittaa valvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista tarkennettu asemapiirros, josta ilmenee tukitoiminta-alueen sijainti ottoalueen ulkopuolella, sekä ilmoittaa ennen rakenteiden rakentamista. Alue tulee olla reunoiltaan korotettu. Rakentaminen tulee dokumentoida ja suojarakenteiden tulee olla tarkastutettavissa ennen toiminnan aloittamista. Työkoneiden säilytys- ja tankkausalue tulee olla valmis ennen toiminnan aloittamista. Rakenteita ja ajoneuvojen polttoainepäästöjä tulee tarkkailla säännöllisesti. Varastointi on tehtävä siten, että säiliöiden ja pakkausten rikkoutuessakin aineiden leviäminen ympäristöön estyy. Mahdollisten säiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai sijoitettuna suoja-altaaseen, jonka tilavuus on vähintään 10 % suurempi kuin suoja-altaassa olevan suurimman säiliön tilavuus. Säiliössä tulee olla laponesto-, ylitäytönesto- ja lukitusjärjestelmä.
21. Öljyvahingon varalta alueella on pidettävä toiminta jakson aikana imeytysainetta ja palo- ja öljyntorjuntavälineet. Jokaista työkoneita varten varataan vähintään 200 litran öljyntorjunta turvepakkaus. Pakkaus tulee säilyttää sateelta suojatussa tilassa (kontissa tai roska-astiassa), jotta turvetta voidaan käyttää öljyvahingon sattuessa.
22. Ympäristölle haitallisten aineiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta. Mikäli alueella tapahtuu palo- tai öljyvahinko, on välittömästi ilmoitettava alueelliselle pelastuslaitokselle, Tampereen Veden päivystysnumeroon 0800 90 172 ja kunnan ympäristöviranomaiselle sekä ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin vahingon leviämisen estämiseksi.
23. Luiskien yläpuolinen maanpinta on pidettävä 15 metrin etäisyydeltä puhtaana suurista irtokivistä, varastokasoista ja muista turvallisuuden kannalta hankalista jakeista. Toiminnanharjoittajan täytyy huolehtia, etteivät luiskat aiheuta turvallisuusriskiä. Kulkutien molempiin päihin täytyy asentaa sulkukivet etteivät moottoriajoneuvot pääse rinteeseen.
24. Maa-ainesluvan haltijan täytyy vuosittain tammikuun loppuun mennessä tehdä maa-aineslain mukainen ilmoitus edellisestä vuonna otetusta maa-aineksen määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään joko lupaviranomaiselle ([anne.hannunen@hameenkyro.fi](mailto:anne.hannunen@hameenkyro.fi)) tai Notto-tietojärjestelmään (Ympäristö.fi > Maa-ainesten ottamiseen liittyvät luvat ja ilmoitukset). Luvanhaltijan on vuosittain pyydettävä valvontaviranomaiselta katselmus, jossa todetaan maa-ainesten ottotilanne ja sovitaan maisemointitöiden suorittamisesta (MAA 7§).

25. Alueella ei saa polttaa eikä haudata jätteitä. Alueelle ei saa tuoda eikä myöskään varastoida epäpuhtaita maa-aineksia eikä muitakaan jätteitä. Toiminnassa syntyvät jätteet pitää kuljettaa luvalliseen keräyspisteeseen.
26. Jälkihoitotoimenpiteisiin (luiskaus ja maisemointi) on alettava sitä mukaan, kun kaivaminen edistyy ottamisalueella. Jälkihoitotöiden on oltava valmiina luvan voimassaoloaikana. Ottamisalueen luiskat loivennetaan kaltevuuteen 1:3 tai sitä loivemmaksi. 1 vuoden kuluttua ottotoiminnan aloittamisesta on toimitettava valvontaviranomaiselle tarkempi maisemointisuunnitelma, jossa huomioidaan vesitalous, luonnon arvot, maisema-alue, luontomatkailu, virkistyskäyttö, istutukset, Ylöjärven hiihtoreitti, VT3:n alikulkuvaraus, kulkuteiden sulkeminen, kallio, alueen kasvillisuus ja vieraslajien torjunta, sekä muut mahdolliset asiat, kuten suojaetäisyydet maakaapelista ja VT3:n keskilinjasta. (myös Lupamääräykset 27, 28 ja 30)
27. Luonnonsuojelullista syistä seuraavat jälkihoitotoimenpiteet pitää toteuttaa: pohjoisreunan paahdeympäristö, varastokasojen poistaminen, alueen siistiminen ja muotoilu, humuksen levitys, kasvillisuuden palauttaminen ja alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Jälkihoitotoimenpiteistä ei saa aiheutua vaaraa pohjavedelle.
28. Vuosi ennen lupakauden päättymistä esimerkiksi vuositarkastuksen yhteydessä ottoalueella tehdään tarkastus, jossa selvitetään mahdollinen tarve suunnitelmalle poikkeuksellisten maisemointitarpeiden vuoksi sekä jatkotoimenpiteille. Tarkastuksessa selvitetään harjualueen ja ottoalueen yhteensovittaminen mahdollisimman luonnonmukaisen ja kauniin maisemakuvan aikaansaamiseksi. Samalla pitää suunnitella ulkoilureitin (kelkkailu, pyöräily, kävelijät) kohdalla tarkentuneet luiskaukset, estekivien sijoittelu ja määritellä metsittämistarpeet.
29. Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT). Luvanhaltijan on seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen kehitystä ja pyrittävä ottamaan ne käyttöön toiminnassaan. (YSL 52 §)

Lupamääräykset ottamistoiminnan päätyttyä:

30. Maisemoinnin kasvualusta ottamisalueella tulee tehdä seuraavalla tavalla (paahdealueita lukuun ottamatta): Tien- ja varastokasojen pohjat möyhitään pehmeäksi. Pohjalle ja luiskiin levitetään 20-30 cm:n hiekkakerroksen päälle 5 cm humuskerros, joka sekoitetaan hiekan pintaan. Humuskerrokseen käytetään alueelta kuorittuja pintamaita. Jos ottoalueelle tuodaan täytemaita, täytyy alkuperä kirjata ja massat hyväksyttää etukäteen valvontavirnaomaisella siten, että näytetulokset ovat puhtaita. Vieraslajien torjunta tulee huomioida maisemoinnissa ja alueelle vastaanotettavissa massoissa. Maisemoinnissa on otettava huomioon mahdollisten uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyminen ja ympäristöolosuhteiden edistäminen (mm. mahdolliset tervapääskyjen pesäkolot).
31. Maa-ainesten ottamisen loputtua kokonaan tulee alueelle ja välittömään läheisyyteen pystytetyt rakennelmat purkaa ja viedä pois. Alueella ei saa olla rakennelmia taikka maa-ainesten varastokasoja, jotka estävät jälkihoitotoimenpiteiden toteuttamisen. Luvan jälkeen pohjaveden tarkkailua ja raportointia tehdään 1 vuosi.
32. Soranoton ja maisemoinnin jälkeen ajotie on suljettava moottoriliikenteeltä molemmista päistä asettamalla estekivet. Ottoalueen eteläosan hiihtolatualue pitää jättää tasaiseksi, avoimeksi ja loivaksi.

33. Ottotoiminnan päättyessä tai luvan voimassaolon umpeutuessa on luvanhaltijan pyydettävä valvontavirnaomaiselta loppukatselmus. Tarkastuksesta tehdään pöytäkirja, joka lähetetään tiedoksi Pirkanmaan ELY -keskukselle.

Ottamisoikeuden siirtäminen toiselle:

34. Jos lupaan perustuva maa-ainesten otto-oikeus siirretään toiselle, on siirrosta ilmoitettava viipymättä lupaviranomaiselle. Luvan aikaisempi haltija vastaa lupaa liittyvistä velvoitteista siihen saakka, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

#### Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan maa-aineslain nojalla jo myönnetyn luvan määräyksiä tiukempia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan olemassaolosta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

#### PÄÄTÖKSEN TOIMEENPANO MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

##### Aloitushupapäätös

Hakijan perusteluina maa-aineslain 21 §:n ja ympäristösuojelulain 199 §:n mukaisessa aloitushupahakemuksessa on, että alue on ollut kauttaaltaan ottamistoiminnassa ja se halutaan maisemoida yhtenäiseksi viereisen ottoalueen kanssa.

Ainesten ottaminen voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta (aloittamislupa), koska ottamisalue ei ole merkittävästi laajentunut. Luvanhaltijan täytyy asettaa Hämeenkyrön kunnalle ennen kaivutöiden aloittamista hyväksyttävä vähintään kymmenentuhannen (10 000) euron suuruinen vakuus niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. (MAL 21 §) Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

#### RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämäisen edellytykset:

Maa-ainesten otto ja käsittely lupahakemuksessa esitetyllä tavalla ja noudattaen tässä päätöksessä annettuja määräyksiä, täyttää maa-aineslain ja sen nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Maa-aineslain (555/1981) 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu:

1. kauniin maisemakuvan turmeltuminen:  
Ottoalue sijaitsee Hämeenkyrön strategisessa yleiskaavassa (2015) pohjavesialueella ja luontomatkailun kehittämisvyöhykkeellä. Alue on tunnistettu strategisessa yleiskaavassa maakunnallisesti arvokkaaksi harjumaisemaksi, jonka tarkemmassa suunnittelussa on edistettävä maisema-alueen arvojen säilymistä.
2. ja luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisen luonnon- esiintymän tuhoutuminen:  
Ottoalue ei juurikaan näy valtatielle, koska kiinteistö rajautuu Valtatie 3:een ja sen viereen jätetään puustoinen suojavyöhyke. Toiminnan päätyttyä alue siivotaan ja

varastokasat poistetaan, alue muotoillaan humuskerroksen avulla ja kasvillisuus palautetaan ennalleen. Alueelle soveltumaton käyttö estetään.

Ottoalueella on voimassa ympäristöministeriön 11.7.1985 vahvistama Pinsiönkankaan osayleiskaava. Hakemus kohdistuu kaavassa EO- merkinnällä osoitetulle alueelle.

3. huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa: Luonnonsuojelualueen suojelu toteutuu yksilöidyillä pölyntorjunta lupamääräyksillä. Ympäristöön ei ole tehty uusia asuinrakennuksia, joille maa-ainesten otosta voisi aiheutua kohtuutonta haittaa. Ottamisalue pysyy kooltaan samana, eikä laajene. Lisäksi alueella ei harjoiteta murskaustoimintaa.
4. tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumien, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa:  
Pohjaveden säännöllisellä tarkkailulla suojellaan pohjavesi. Lupaehdoissa määritetään pohjavedenpinnan selvitystarve sekä laaduntarkkailun vaatimukset, joilla em. huomioidaan. Ottoalueen pohjavesikäyrät ovat noin +145.00 - +148.00. Sulamis- ja sadevesi imeytyvät suoraan hiekka-ainekseen tai kulkeutuvat pois päin alueen eteläosassa.

#### Lupamääräysten perustelut

Lupa myönnetään enintään 10 vuodeksi. Vuosittainen ottomäärä on määrätty hakijan viereisen maa-ainesalueen maisemoinnin yhteensovittamisen perusteella. Luvan mukaisen toimintaan aloittamisen ehto on, että ennen ottotoiminnan aloittamista pohjavesi tulee analysoida kattavasti. Toiminnan aiheuttamia vaikutuksia suojelualueisiin on vähennetty pölyntorjuntalupaehdoilla.

Viereisen ottoalueen ja nyt myönnetyn luvan pohjantasot ja -muotoilu muodostavat yhtenäisen valumakokonaisuuden, jolla toiminnan vaikutuksia on vähennetty suunnitellun tekopohjaveden imeytysalueelle ja luonnonsuojelualueelle.

Toiminta-alueen työajoissa noudatetaan Valtioneuvoston asetuksen 800/2010 8 §:n mukaisia aikarajoja. Säädöksen 3 mom. voidaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi antaa erityisestä syystä toiminta-ajoista 1 ja 2 momentissa säädettyä tiukempia määräyksiä. Ottotoiminnan ja toiminta-aikojen rajoituksella varmistetaan, ettei toiminta aiheuta kohtuutonta haittaa lähialueen asutukselle, luonnolle ja ympäristölle. Toimintaa koskeva kielto (15.4.-31.7.) on luonnonympäristön sekä lintujen pesimäajan ja soidinajan (huhti-toukokuu) turvaamiseksi ja ympäristön viihtyisyyden takia perusteltua. Lisäksi toiminnan rajoittamisessa noudatetaan Hämeenkyrön yrittäjien yhdenmukaista kohtelua.

Toiminta-alueella ei saa tarpeettomasti varastoida öljy- ja polttoaineita. Kuormauskalusto on säilytettävä ja tankattava tukitoiminta-alueella, siten ettei siitä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumisriskiä. Varasto- ja tankkauspaikan tulee olla tiiviiksi pinnoitettu.

Toiminnassa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jottei aiheudu maaperän- ja pohjaveden pilaantumista. Erityisen huolellinen tulee olla koneidenkäytön ja polttoaineiden suhteen. Luvattoman käytön ja ilkeiden estäminen on toiminnanharjoittajan vastuulla.

Vakuuden suuruudessa on huomioitu ottamisalueen pinta-ala sekä otettavan aineksen laatu. Varsinainen vakuus 28 000 euroa palautetaan luvanhaltijalle lopputarkastuksen jälkeen, kun alue on siistitty ja maisemoitu luvan edellyttämällä tavalla. Aloituslupa toimeenpannaan ennen maa-ainesluvan lainvoimaiseksi tulemistä, kun hakija on toimittanut erillisen 10 000 euron suuruisen vakuuden.

#### Luvan voimassaoloaika

Lupa on voimassa 10 vuotta lainvoimaiseksi tulemisesta.

#### Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 1a, 3-7, 10-16, 19-21, 23, 23a ja 23b §  
 Vn asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1-4, 6-9 §  
 Ympäristönsuojelulaki (527/2012) 52, 66, 199 §  
 Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 2 §  
 Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 49 §  
 Jätelaki (646/2011) 8, 12, 15, 28-30, 72, 121 §  
 Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 145 §  
 Rikoslaki (39/1889) 44 §  
 Laki eräistä naapurussuhteista (NaapL 26/1920) 17 §  
 Vn asetus ilmanlaadusta (79/2017)  
 Vn asetus kaivannaisjätteistä (190/2013)  
 Vn asetus melutason ohjearvoista (993/1992)

#### Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Luvan käsittelymaksu 2 100,00 € on suoritettu 9.9.2022. Maa-aineslain (555/1981) 23 § sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 145 §.

#### Vakuus

Hakijan on annettava Hämeenkyrön kunnalle kahdenkymmenen kahdeksantuhannen (28 000) euron suuruinen kunnan hyväksymä pankin antama omavelkainen pankkitakaus tai muu vakuus lupamääräysten ja maisemointivelvoitteiden noudattamiseksi. Vakuus on toimitettava elinympäristölautakunnan lupajaostolle ennen kaivutöiden aloittamista ja viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun lupapäätös on saanut lainvoiman.

Vakuuden suuruutta määrittäessä on otettu huomioon ottotoiminnan vaiheittainen maisemointivelvoite. Vakuuden suuruutta tarkistetaan vasta kun korotustarve on 2 000 euroa. Vakuuden suuruus tarkistetaan kunkin vuoden toukokuun 31. päivänä voimassa olevan rakennuskustannusindeksin mukaisesti ja vertailuindeksinä käytetään päätöksen antopäivän rakennuskustannusindeksiä.

Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikkien luvan ja lupamääräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuus voidaan vapauttaa vain lupaviranomaisen päätöksellä. (MAL 12 §, VNA 926/2005, 8 §)

#### Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella yleisessä tietoverkossa 16.9.2022. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

**Muutoksenhaku**

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.  
Valitusosoitus on liitteenä.